

Handelshøyskolen BI

DIG 36701 Bacheloroppgave - Digital kommunikasjon og markedsføring

Bachelor thesis 100% - W

Predefinert informasjon

Startdato:	09-01-2023 09:00 CET	Termin:	202310
Sluttdato:	01-06-2023 12:00 CEST	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	D		
Flowkode:	202310 10391 IN11 W D		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Navn:

Aurora Robin Katarina Eidmann, Mina Henriksen Lager,
Céline Laxheim Grønseth

Informasjon fra deltaker

Undertittel *:	Cancel Culture vs Offentliga personer
Navn på veileder *:	Mona Kristin Soluoll

Inneholder besvarelsen konfidensielt materiale?:	Nei	Kan besvarelsen offentliggjøres?:	Ja
---	-----	--	----

Gruppe

Gruppenavn:	(Anonymisert)
Gruppenummer:	24
Andre medlemmer i gruppen:	

Cancel Culture vs Offentliga Personer:

En djupdykning i konflikten och dess implikationer för
yttrandefriheten

Studie: DIG 3670

Leveransdatum: 09.01.2023

Inlämningsdatum: 01.06.2023

Studiested: BI OSLO

Detta examensarbete genomfördes som en del av studien vid Handelshögskolan BI.

*Detta innebär inte att Handelshögskolan BI garanterar de använda metoderna,
resultaten som framkommit, eller de slutsatser som har dragits.*

Innehållsförtegnelse

Sammanfattning	4
1.0 Introduktion till tema	5
1.1 Problemställning till kandidatuppsatsen	5
1.2 Begreppsförklaring till problemställning	6
1.2.1 Bojkotta	6
1.2.2 Offentliga personer	7
1.2.3 "Cancelled"	7
1.3 Avgränsning och syfte	7
2.0 Teoretisk förankring	8
2.1 Yttrandefrihet	8
2.1.1 EU	9
2.1.2 Globalt	9
2.2 Cancel culture, ett demokratisk problem?	10
2.3 Den offentliga sfären	12
2.3.1 Freedom House	13
2.4 Själv censur	14
2.5 Woke-rörelsen	14
2.6 "Spiral of silence"	15
3.0 Intervju som Metod	17
3.1 Hypoteser	17
3.2 Metodval	18
3.3 Datainsamling	20
3.4 Etisk bedömning	20
3.5 Relevans av våra intervjuobjekt	21
3.6 Intervjuprocessen	22
3.7 Metodkritik	23
4.0 Analys	24
4.1 Djupintervju	25
4.1.1 Undertema 1, medvetenhet	25
4.1.2 Undertema 2, rädsla	26
4.1.3 Undertema 3, ansvar	27
4.1.4 Allmänna resultat av relevans för rapporten	29
4.2 Test av hypoteser	29
5.0 Diskussion	33
5.1 Fynd och diskussion	33
5.2 Undertema medvetenhet, rädsla och ansvar	39

5.3 Praktiska konsekvenser	42
5.4 Styrkor och svagheter med uppgiften	42
5.5 Förslag till framtida forskning	43
6.0 Konklusion	44
Referenslista	46
Bilagor	49

Sammanfattning

Syftet med denna kandidatuppsats är att undersöka fenomenets inverkan på “cancel culture” och offentliga personer och dess bransch rädsla för att bli “cancelled”. Vi gör denna forskning genom att använda en kvalitativ metod, där vi intervjuar tre offentliga personer för att få inblick i deras åsikter och attityder kring detta. Cancel culture benämns ofta som en uteslutningshandling, där samhället väljer att frysa ut en offentlig person som anklagas för att ha utfört en olämplig handling eller uttryckt en kontroversiell åsikt.

Uppgiften består av sex delar som alla är kopplade till vårt problem: “*Hur begränsas yttrandefriheten i den offentliga sfär till följd av offentliga profilers rädsla för att bli cancelled?*”. I del ett kommer vi att introducera ämnet genom att förklara nyckelbegrepp, samt uppdragets avgränsning och syfte. I del två presenterar vi relevant teori för denna studie och lyfter fram begreppen *yttrandefrihet*, *cancel culture*, *den offentliga sfären*, *självrensning*, *woke-rörelsen* och *fenomenet “spiral of silence”*. I den tredje delen går vi igenom metoden genom att presentera våra hypoteser och utveckla potentiella kopplingar till fynd från våra djupintervjuer. Här förklarar vi hur intervjuprocessen gick till, samt självkritik för val av metod. Del fyra behandlar en grundlig analys av djupintervjuerna. Genom att koda de tre intervjuerna har vi identifierat olika fynd. Dessa presenteras kategoriskt i form av tre underteman: *medvetenhet*, *rädsla* och *ansvar*. Under detta testar vi även hypoteserna och bedömer om de är sanna eller inte. I del fem diskuterar vi både den valda teorin och hur den förhåller sig till hypoteserna, samt underteman. Vidare tittar vi på olika styrkor och svagheter i vår studie och presenterar olika förslag för framtida forskning. Avslutningsvis kommer vi, utifrån relevant teori, genomföra djupintervjuer, analys och diskussion, fram till en slutsats för denna studie. Yttrandefriheten begränsas i den grad att offentliga personer väljer att inte använda sin yttrandefrihet, eller använder den med försiktighet, på grund av rädsla för att bli cancelled.

1.0 Introduktion till tema

Välkommen till en värld där varje inlägg, varje statusuppdatering och varje uttalande kan få förödande konsekvenser. En värld där det är vanligt för *offentliga personer* att känna en press i att vara perfekta när de kommunicerar med allmänheten. Den *offentliga sfären* befinner sig mitt i en epok av *cancel culture* där det är svårt att hitta en balans mellan *yttrandefrihet* och rädslan för social utstötning.

I vår kandidatuppsats kommer vi att utforska den fängslade världen av cancel culture och dess potentiella begränsningar av yttrandefriheten. Vi utforskar de psykologiska och sociala mekanismerna som driver denna typ av kultur, hur det bara krävs ett utlåtande för att någon ska kunna bli utfrysad från den offentliga sfären. Vi granskar kvalitativa data, analyserar sociala plattformars roll och avspeglar de dilemman som uppstår när en diskuterar konflikten och dess implikationer för yttrandefriheten.

Ta ett djupt andetag och följ med oss på denna resa genom cancel culturens trassliga garn. Förbered dig på att ifrågasätta dina egna fördomar och kanske till och med ändra ditt syn på yttrandefrihetens gränser. Välkommen till en kandidatuppsats som utmanar normerna och belyser fenomenet cancel culture och dess påverkan på yttrandefriheten i den offentliga sfären.

1.1 Problemställning till kandidatuppsatsen

Den nuvarande epoken, det vill säga den digitala tidsåldern, präglas av en snabbt växande digital utveckling, där internet har vuxit fram som en avgörande faktor för kommunikation och informationstillgänglighet. Genom historiens gång har den offentliga sfären gett upphov till ett ställe där utbyte av åsikter, yttrandefrihet och öppna debatter har frodats. Trots detta, har ett relativt nytt fenomen fått växa till och kastat en skugga, nämligen "cancel culture". Det har väckts oro för yttrandefriheten och den offentliga sfärens förmåga att upprätthålla en öppen och

inkluderande debatt. Cancel culture har skapat en atmosfär som präglas av både rädsla och oro bland offentliga personer. Detta har resulterat i att vissa valt att vara försiktiga med sina uttalanden och agerande i media av rädsla för att bli "cancelled". Genom att belysa detta ämne hoppas vi att främja en djupare förståelse för dynamiken mellan yttrandefrihet, den offentliga sfären, och eventuella konsekvenser av cancel culture. Som vägledning för vår forskning syftar denna avhandling till att svara på följande problemställning:

“Hur begränsas yttrandefriheten i den offentliga sfär till följd av offentliga profilers rädsla för att bli cancelled?”

Baserat på den information och bakgrund som presenteras i inledningen har vi kommit fram till tre underteman som framkom av intresse för att undersöka bakomliggande faktorer till att offentliga personer avstår från att dela meningar. Dessa är *medvetenhet*, *rädsla* och *ansvar* och betraktar problemet från offentliga personers perspektiv som svar på den atmosfär som cancel culture skapar.

1.2 Begreppsförklaring till problemställning

Ord har bara betydelse om de sätts i ett sammanhang och har en gemensam *kognitiv effekt*. Som människor har vi förmågan att kategorisera världen omkring oss. De ord som finns i språket är uttryck för denna förmåga att klassificera sig genom de komplexa och kollektiva historiska processer som lett fram till dagens språk (Aroseus, 2013). Användningen av de nyckelord och termer vi valt att sammanställa i vår frågeställning definieras här under för att ge en tydligare bild på hur vi har avsett sammanställningen.

1.2.1 Bojkotta

En *bojkott* är en protest handling där individer eller organisationer vägrar att delta i eller stödja en viss person, produkt, tjänst eller organisation för att uttrycka sin

oenighet med eller motstånd mot vissa metoder, policyer eller handlingar (Jakhelln & Gisle, 2022). Syftet med en bojkott är ofta att åstadkomma förändring genom att utöva ekonomisk press på målet för bojkotten.

Bojkotter kan ta sig många former, inklusive att vägra köpa en produkt, använda vissa tjänster eller delta i ett evenemang. De kan organiseras av individer, grupper eller organisationer och kan rikta sig till företag, regeringar eller andra enheter. Ofta använd som en form av ickevåld protest, kan bojkotter vara kraftfulla verktyg för social och politisk förändring (Jakhelln & Gisle, 2022).

1.2.2 Offentliga personer

En *offentlig person* kan definieras på flera sätt, men i vår uppgift har vi valt att använda begreppet om personer som har en viss grad av allmänhetens intresse eller uppmärksamhet, och som har en betydande tillvaro i offentligheten. Detta kan inkludera politiker, kändisar, mediaprofiler, idrottsutövare och andra som har en viss grad av berömmelse eller position i samhället.

1.2.3 "Cancelled"

Begreppet "*cancelled*" har vi valt att definiera som en person som blir utfrysad, dömd eller utestängd från samhället. Detta som ett resultat av att vederbörande är anklagad för att ha utfört en opassande handling eller uttryckt en mening som är stötande eller kontroversiell. Processen innebär ofta en offentlig utfrysning på sociala medier eller andra plattformar där en gemenskap uppmanar till att frysa ut vederbörande.

1.3 Avgränsning och syfte

Rapporten berör de begrepp som beskrivits ovan (ref. 1.2 Begreppsförklaring till problemställning) åtskilliga ämnen i den grad och omfattning att en allomfattande

förklaring inte är av en acceptabel verkställighet. Därmed har vi avgränsat rapporten efter relevans och vad som berör problemställningen mest fördelaktigt.

Problemställningen är formulerad på så sätt att flera aspekter går att betrakta som sammanfallande. Den offentliga sfären är begränsad till en allmänt tillämplig totalitet, som alternativ till ett särdrag på en individuell division. Sekundär information relaterad till uppgiften används tillsammans med djupintervjuer, vilket leder till en analytisk diskussion om potentiella svagheter och relaterade styrkor hos offentliga personers rädsla för att utsättas för en "cancel culture". Begränsandet av yttrandefrihet vill även den vara avgränsad till en generaliserad diskussion kring människors beteende i sociala medier- med främst fokus på massmedier och sociala kanaler som TikTok och YouTube.

2.0 Teoretisk förankring

2.1 Yttrandefrihet

Yttrandefrihet är varje individs frihet att uttrycka sina åsikter i form av kommunikation eller handling. Detta är lika viktigt för den politiska debatten och samhällsutvecklingen som för informationsfriheten (friheten att ta emot och förmedla information). Yttrandefriheten är fortfarande inte absolut, så det finns också olika begränsningar och förbud för vad som får och inte får uttryckas. Racistiska, vulgära, pornografiska och diskriminerande uttalanden och hot mot medborgare är inte tillåtna (Kierulf & Gisle, 2021). I Norge har yttrandefrihet varit en mänsklig rättighet sedan 1700-talet. I flera länder, däribland Norge, är yttrandefriheten skyddad av grundlagen. § 100 i den norska grundlagen säger översatt från norska:

"Ingen kan hållas juridiskt ansvarig för att ha kommunicerat eller tagit emot information, idéer och budskap om det inte kan försvaras mot yttrandefrihetens

grunder i sökandet efter sanning, demokrati och individens fria opinionsbildning.

Det juridiska ansvaret bör föreskrivas i lag" (Grunnloven, 1814).

2.1.1 EU

Yttrandefriheten skyddas av artikel 19 i FN's allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. Deklarationen erkänner åsikts- och yttrandefrihet som en mänsklig rättighet och beskriver de mänskliga rättigheter som alla åtnjuter. På senare tid har rätten till yttrandefrihet också skyddats av ett antal regionala och internationella fördrag (Amnesty, 2023). 1948 antog FN's generalförsamling texten till den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna. Artikel 19 i deklarationen definierar yttrandefrihet som var och ens frihet att fritt ge utrymme för yttrande och åsikter. Frihet att söka, ta emot och förmedla information och idéer, vare sig den är begränsad eller inte, bör vara möjlig att göra det i vilket medium som helst (FN, 2008).

2.1.2 Globalt

En av de mest tillgängliga uttrycksformerna idag är internet och den digitala världen har öppnat upp för tillgång till den information som allt fler behöver. Detta inkluderar också att kunna utmana tillgången för såväl regeringar och företag som individer. Yttrandefrihet är först och främst behovet av att upprätthålla socialdemokratien, vilket också är en av de tre övervägandena för yttrandefrihetens motivering: sanning, personlig autonomi och frihet och demokrati (Kierulf & Gisle, 2021). Nedan finner vi också önskan om en fri press, vilket är början på artikulationen av artikel 100 i det fria ordet. Samhället introducerades första gången 1644 när John Milton reagerade på att regeringen kunde bestämma vad och vem som kunde uttrycka åsikter och åsikter offentligt (Smidt, 2019). Det var inte bara början på en fri press eller yttrandefrihet, utan en helt ny frihet för medborgarna.

Nästan två århundraden efter John Milton var den engelske filosofen John Stuart Mill intresserad av yttrandefrihetens inflytande på demokratin. 1859 publicerade han *On Liberty*, där han beskrev sin önskan att alla ska vara fria att uttrycka sina tankar och fatta beslut om sina egna liv. Här beskriver han sin önskan och målsättningen att människor ska kunna forma sina egna liv utan statlig inblandning (Stølen, 2022). John Stuart Mill och Gunnar Skirbekk, professor och filosof, såg förhållandet mellan yttrandefrihet, sanning och demokrati som ömsesidiga krav, vilket vi även i deras modell ser som ”reciproka krav” (Bang, 2021, s. 53).

H1: *Yttrandefrihet kan begränsas av cancel culture på grund av rädsla för konsekvenserna av att uttrycka kontroversiella meningar*

2.2 Cancel culture, ett demokratisk problem?

Cancel culture är ett amerikanskt begrepp som har fått en del uppmärksamhet i medier den senaste tiden, det är en strategi där individer eller grupper nekas tillgång till offentlig debatt (Vidnes, 2020). Själva begreppet har inte fått någon officiell översättning i det svenska lexikonet än, men brukar benämnas vid synonymen "cancelleringskultur", "uteslutningskultur" och "fryskultur" (Utvik, 2022).

I den teoretiska förankringen om cancel culture hittade vi begreppet "*ostracism*" som beskrivs i boken "*Ostracism: The Power of Silence*" av Kipling D. Williams (2001). Begreppet handlar bland annat om det som kallas att bli utsatt för "the silent treatment" vilket innebär att någon upplever att bli exkluderad eller känner sig osynlig i ett sammanhang. Williams menar att det finns både fysiologisk och psykologisk ostracism då det fysiologiska är när en person blir utsatt för utfrysning eller isolering och det psykologiska innebär att människor upplever rädsla för att bli avvisade eller utfrysta. Den psykologiska rädslan kan ha en inverkan för en persons attityder, perceptioner och beteende men behöver inte bero på en fysisk

isolering. Denna baseras på en persons egen uppfattning och upplevelse av isolering vid exempelvis ignorans eller avvisande från en publikmassa.

Det innebär att om en person upplever ett naturligt behov av att känna tillhörighet, något som vill göra att vi ständigt anpassar oss för att passa in i en grupp. Det vill innebära att om en person upplever att de inte känner sig inkluderad kommer det att inskränka behovet av tillhörighet och kan eliminera känslor av meningsfullhet, självkänsla och kontroll (Williams, 2001). I undersökningen av cancel culture och offentliga personers rädsla för att bli avvisad, kan vi applicera Williams beskrivning av ostracism till offentliga personer som avstår från att utföra uttalanden eller motstånd i detta sammanhang. Ostracism är ett något äldre begrepp men kan användas i nutida kontext på det sättet att offentliga personer uttrycker sig problematiskt i det offentliga rummet som leder till att de stängs ute från allmänheten.

Ett annat begrepp som dyker upp för att beskriva dagens cancel culture, är *McCarthyism* som Alan Dershowitz förklarar i sin bok *McCarthyism: The Making of a Quagmire* (2020). Den gamla McCarthyism likt bojkottning idag kunde avsluta karriären, splittra familjer, förstöra arv och i värsta fall leda till självmord som följd av handlingar, uttalanden eller ståndpunkter från en person. Oavsett om anklagelserna var sanna eller inte, gick effekten utöver den avvisade individen och påverkade även andra samhällsmedlemmar och publik som nekades rätten att gå på inställda artisters konserter, höra på avskedade lärare och rätten att rösta på nekade politiker.

Dershowitz berättar i sin bok hur McCarthyismen påverkade hans generation av ungdomar. En person som hade uttryckt sig problematiskt kallades då för en "pinkos" och ungdomarna förhindrades av sina föräldrar att skriva på namninsamlingar, gå med i organisationer, gå på konserter eller göra någonting som på något sätt kunde förknippas med dessa. Dessa tendenser kan vi idag se i sociala medier som har gett allmänheten en form för makt och möjlighet att kunna

utesluta folk genom att avfölja, sluta köpa produkter från dessa personer, skriva negativa kommentarer och öppet kritisera personen. Massmedier skapar nya möjligheter för användare att kunna bestämma vem som ska uteslutas från det offentliga rummet. Likt McCarthyismen kan utestängning av en person idag bakom en skärm där användare precis som då kan avstå från handlingar som associerar en med den problematiska personen.

Meredith Clark undersöker cancel culture i sin forskningsartikel "*DRAG THEM: A brief etymology of so-called "cancel culture"*" och beskriver den som en form för maktuttryck (2020). Enligt Clark, härstammar cancel culture från Habermas borgerliga offentlighet och vem som får tala i den offentliga arenan utmanas av människors möjlighet av uppkoppling på sociala medier. Cancel culture utmanar denna tanken om vem som får talutrymme och minskar de sociala klyftorna i den offentliga debatten.

H2: *Cancel culture kan skapa en polariserad samhällsdebatt med mindre förståelse och dialog mellan motstridiga grupper och synpunkter som blir undertryckta.*

2.3 Den offentliga sfären

Den tyske sociologen Jürgen Habermas är känd för teorin om "*Den offentliga sfären*", som han nämner i sitt vetenskapliga arbete "*Strukturwandel der Öffentlichkeit*" (Habermas, 1991). Hans fascination var att alla medborgare skulle ha samma möjlighet att delta i samtal av alla slag. Genom att observera samtal mellan vanliga medborgare hittade han sätt att föra en rimlig diskussion som leder till en bra lösning. Därav byggdes hans teorier fram. Habermas hade en stor inverkan på medie - och kommunikations världen, och vi kan fortfarande hitta spår av Habermas i modern tid när vi undersöker temat.

I modern tid är det främst *digitala kommunikationskanaler* som bidrar till möjligheten att utöva sin yttrandefrihet. Samtal och diskussioner skiftade från att

vara analoga till att bli digitala, vi kan se ett skifte i hur folk flest kommunicerar idag jämfört med förr. Utifrån Habermas, drar han slutsatsen att alla nu har samma möjlighet att delta i samtal av alla slag- givet att en har tillgång till digitala kommunikationsmedel. Människor samlas i sfären för att tala fritt. Alla har därmed lika möjligheter att uttrycka sina åsikter fritt i hänsyn till kulturella, ekonomiska och tekniska förhållanden. Detta stärker inte bara demokratin, utan det ger även en bredare plattform för att uppmärksamma jämställdhet. Social integration av den privata och offentliga sfären uppnås nämligen genom användning av sociala nätverk. Å andra sidan kan detta "stärkande" också leda till konflikter (Habermas, 1991).

2.3.1 Freedom House

Den globala organisationen, *Freedom House*, arbetar för att få inblick i olika länders frihetsgrad på internet. Skalan går från 0-100, där 100 är full frihet och 0 är absolut frihet på internet (Bang, 2021, s. 67). I sina rapporter från 2019 och 2020, har de identifierat en global digital kris som de beskriver som ett tryck mot individuell yttrandefrihet över internet i flera länder. De senaste åren har politiker med auktoritära ambitioner tagit mer kontroll över till exempel kommentarsfält på sociala medieplattformar. Detta innebär en risk att sociala medier kan gå mot en liberal riktning som styr privatpersoners frihet på internet (Bang, 2021, s. 65). Här är det relevant att dra in etiken, vår förståelse av rätt och fel och de regler vi använder för att lösa problem, i det här fallet på internet (Bang, 2021, s. 73). Den stora tillgången till digitala kommunikationsformer har gjort att etisk medvetenhet om kommunikation och yttrandefrihet är viktigare än någonsin. Anonym eller inte, privatpersoner kan säga vad som helst och dela det med tusentals människor med ett klick på sociala plattformar.

H3: *Mångfaldet av meningar i det offentliga rummet utmanas av människors uppkoppling till internet.*

2.4 Självcensur

Offentliga personer som aktivt tar valet att undvika särskilda uttalanden eller teman i den offentliga debatten kan ses på som en form för *självcensur*. Men i vår undersökning är det viktigt att poängtera innebörden av censur, eftersom det kan vara missvisande i det sammanhang som vi verkar i. Censur i betydelse av politisk relevans innebär att man förhandsgranskar diverse publiceringar i syfte att begränsa information för allmänheten. Detta begränsar yttrandefriheten vilket inte är lagligt enligt norsk grundlag (Beckman, 2016, s. 11). Med självcensur i den kontexten som vi applicerar till vår undersökning, handlar det inte om den som leds av myndigheters agenda av att inskränka yttrandefriheten.

Med självcensur kan det tyckas vara tillräckligt att någon väljer att inte yttra sig helt självmant. Begreppet behöver därför inte definieras i förhållande till sammanhanget av censur, där någon inte skulle välja att uttrycka sig på grund av att denne utsatts för hot utan självcensur kan man avse alla tillfällen där en person självmant avviker från sin mening eller uttrycker sina känslor. Detta kan vi se i många tillfällen hos användare av sociala medier som korrigerar, raderar eller inte publicerar sina inlägg. Användare censurerar på detta sättet sig själva genom att anpassa sig efter sin egen bedömning av vad som anses vara innanför att uttrycka offentligt. En persons bedömning av vad som är tillåtet att publicera beror på uppfattningen av vad som är moraliskt, socialt eller av andra grunder acceptabelt (Beckman, 2016, s. 12).

H4: *Offentliga personer förhåller sig till självcensur genom att avstå ifrån eller ta bort inlägg som inte är moraliskt, socialt eller av andra grunder acceptabelt.*

2.5 Woke-rörelsen

Ända sedan 2010 har begreppet "*woke*" blev en del av samhällsdebatten och blev först använt inom afroamerikansk kultur (Thorsen, 2023). Begreppet blev då använt om personer som är väldigt medvetna och kritiska, särskilt om rasism, stereotypiserande beteende och diskriminering av minoriteter. Idag används

begreppet för att i allmänhet beskriva personer som engagerar sig aktivt i samhället för att bekämpa orättvisor och kämpa för jämställdhet. Ordet "woke" har blivit associerat med något negativt trots att de är de människor som tar upp kampen mot rasism, diskriminering eller andra olikheter i samhället (Zavattaro, S-M, 2022).

I podcastavsnittet "Om hvorfor woke suger og kanselleringskultur" (Choi, 2023) diskuterar Danby Choi om kritiken mot woke. Kritiken mot woke-begreppet grundar sig bland annat i att det associeras med politisk korrekthet och att många menar att personer som påstår sig vara "woke" har en tendens att förenkla eller överdriva sociala frågor. Kritikerna hävdar också att dessa personer kan bli intoleranta mot andra åsikter vilket kan leda till att människor med olika åsikter och perspektiv inte längre har en förståelse eller dialog. När woke-rörelsens förespråkare tar sin kamp för social jämlikhet och rättvisa lite för långt främjar det en cancel culture vilket begränsar yttrandefriheten och demokratin (Choi, 2023, avsnitt 47). Personer kan utsättas för bojkottning och offentlig skam när de uttrycker åsikter som anses vara kränkande eller kontroversiella. När sociala sanktioner utförs på det här sättet finns det risk för att folk använder sig av självzensur på grund av rädsla för att bli utstötta av samhället om de uttrycker sina åsikter (Choi, 2023, avsnitt 47).

H5: *Ökad medvetenhet som rör frågor om social rättvisa (woke) leder till att allt fler förenklar eller överdriver sociala frågor.*

2.6 "Spiral of silence"

När vi utforskar konceptet cancel culture är det värdefullt att även se inom ramen för ett bredare sociologiskt perspektiv. Detta för att förstå dynamiken, genom en teoretisk förankring är *spiral of silence* ett sätt se vidare på hur samhällen hanterar olika åsikter och hur individer känner sig när de är rädda och undertryckta.

Elisabeth Noelle-Neumann skriver om denna teori i sin bok: "*The Spiral Of Silence*". Boken handlar om att vi människor gärna anpassar våra åsikter utifrån

vad den allmänna åsikten är. Människor är i grunden sociala varelser som vill känna tillhörighet, acceptans och det att ingå i en social gemenskap. Samhället består av en dominerande åsiktskorridor som de flesta anpassar sig efter i rädsla för att bli isolerade eller stigmatiserade från samhället om de uttrycker åsikter som avviker från den allmänna opinionen. I boken beskrivs "spiral of silence" som en process där majoritetens åsikter blir förstärkta och minoritetens åsikter tystas ner. Detta beror på att människor får en uppfattning om att deras åsikt är i minoritet vilket gör att de inte vågar uttrycka dem öppet och de tystas ner. Noelle-Neumann undersöker även vilken påverkan massmedia har på denna process och effekten den har på allmänna uppfattningar och åsikter. Det visar sig att massmedia påverkar hur ämnen i samhället diskuteras och hur stort utrymme olika åsikter och ämnen får. Olika frågor i samhället kan belysas från olika perspektiv och det som massmedia belyser kan påverka människors uppfattning av vad som är den allmänna åsikten. Massmedia kan både tysta och förstärka åsikter genom att förstärka vissa åsikter som mer legitima eller acceptabla eller tysta ner åsikter som är minoritet (Noelle-Neumann, E, 1984).

I nyare tid har forskare även applicerat teorin till dagens sociala medier. Gearhart & Zhang (2014) argumenterar i sin artikel: "The Spiral of Silence in Social Media: An Empirical Examination" för att *the spiral of silence* fortfarande existerar i dagens sociala medier. De påstår även att tystnadsspiralen kan ha blivit förstärkt av sociala medier på grund av ny teknologi och tillgängligheten av dagens digitala kommunikationsverktyg. Det Gearhart & Zhang menar är att användare på sociala medier idag kan övervaka kommentarer, likes och inlägg som berör vissa diskussioner och utefter det få en uppfattning av vad åsikterna runt ämnet är. Om användarna får intrycket om att det finns en dominerande åsikt är de mer benägna att uttrycka samma åsikt. Anledningen till detta gäller samma principer som Noelle-Neumanns beskrivning av spiral of silence, att människor önskar att bli accepterade av gruppen. Gearhart & Zhang menar också att minoriteter på samma sätt kan uppfatta att deras åsikter inte är populära på sociala medier och därför avstår från att uttrycka dem offentligt med rädsla för att andra användare ska ge

negativa reaktioner. De belyser även hur algoritmer som finns på sociala medieplattformar förstärker "the spiral of silence" genom att innehållet till användarna regleras av deras tidigare interaktioner och sökningar. Det kan leda till att användare endast exponeras av ett viss typ av innehåll som begränsar mängden perspektiv och åsikter.

Boken av Noelle-Neumann publicerades 1984 och är därför från en tid och ett samhälle som har förändrat sig med åren, men de samma principerna kan appliceras på dagens samhälle och det som har framkallat samtidens cancel culture. Människor är i grunden likadana idag med samma sociologiska behov av att vara en del av samhället.

H6: *Om en offentlig person uppfattar att deras åsikt skiljer sig från den dominerade opinionen finns det risk för att de undviker att uttrycka sina åsikter offentligt, och därmed delta i en tystnadsspiral.*

3.0 Intervju som Metod

3.1 Hypoteser

I den här delen av texten vill vi presentera våra hypoteser och utveckla samband med våra intervjuer och fynd. Själva utvecklingen av hypoteserna genomfördes utifrån vårt satta problem, och ställdes sedan upp mot den valda teorin. Vi vill ta reda på hur hypoteserna påverkar offentliga personer. Vi undersöker följande hypoteser:

H1: *Yttrandefrihet kan begränsas av cancel culture på grund av rädsla för konsekvenserna av att uttrycka kontroversiella meningar.*

H2: *Cancel culture kan skapa en polariserad samhällsdebatt med mindre förståelse och dialog mellan motstridiga grupper och synpunkter som blir undertryckta.*

H3: *Mångfaldet av meningar i det offentliga rummet utmanas av människors uppkoppling till internet.*

H4: *Offentliga personer förhåller sig till självcensur genom att avstå ifrån eller ta bort inlägg som inte är moraliskt, socialt eller av andra grunder acceptabelt.*

H5: *Ökad medvetenhet som rör frågor om social rättvisa (woke) leder till att allt fler förenklar eller överdriver sociala frågor.*

H6: *Om en offentlig person uppfattar att deras åsikt skiljer sig från den dominerade opinionen finns det risk för att de undviker att uttrycka sina åsikter offentligt, och därmed delta i en tystnadsspiral.*

Vi vill undersöka om cancel culture påverkar yttrandefriheten (H1) och om det kommer att skapa negativa konsekvenser för eventuella kontroversiella uttalanden från offentliga personer, eller ej. Vidare ska vi ta reda på om en polariserad samhällsdebatt, med liten förståelse och dialog mellan motstridiga grupper, gör att olika synsätt undertrycks av den dominerande opinionen (H2). Stora skillnader i tillgång till internet (H3) kan skapa utmaningar för mångfalden av åsikter i det offentliga rummet. Offentliga personer relaterar till självcensur (H4) genom att avstå från eller ta bort tjänster som av olika anledningar inte accepteras av samhället. Vidare vill vi undersöka om ökad medvetenhet som påverkar frågor om att vara "woke" (H5) leder till att fler förenklar eller överdriver sociala frågor. Slutligen ska vi undersöka om en offentlig person som uppfattar sin egen åsikt som avvikande från den dominerande allmänna opinionen (H6) väljer att avstå från att uttrycka sina åsikter offentligt, vilket leder till en tystnadsspiral.

3.2 Metodval

Undersökningsdesign omfattar tre huvudtyper och är en beskrivning av hur hela analysprocessen ska läggas upp. Vi har valt att använda en *explorativ design*, och genomfört en *djupintervju* med tre intervjuobjekt (Silkaset, Olsson, & Gripsrud,

2021, s. 69). En djupintervju är en *kvalitativ forskningsmetod* som ger en djupare förståelse för vad, hur och varför de intervjuade tycker vad de gör. Det som sticker ut med denna intervjumetod är den flexibla möjligheten att få stärkt information om ämnet, vilket ger en bra helhetsbild. Intervjuerna hade alla en längd på mellan 1 och 2 timmar, där syftet var att förstå och studera intervjuobjektens åsikter. Vid val av våra intervjuobjekt har vi kombinerat ett *strategiskt urval* med ett *bekvämlighetsurval*. Det betyder att urvalsprocessen för intervjupersonerna tar hänsyn till deras yrkesbakgrund och egenskaper för att säkerställa att de är väl lämpade för att hantera vårt problemområde (Aenesen, K-H, 2020). De personer vi intervjuar måste ha yrken som faller inom kategorin offentliga personer för att vara anpassade till vår problemställning och undersökning. Vi har gjort ett *bekvämlighetsurval* vid val av dessa offentliga personer, där vi har prioriterat de som vi har en befintlig relation till och enklare kan nå. Vi förhåller oss neutrala och vårt mål är att objektivt undersöka och förstå intervjupersonernas synvinkel och åsikter om sambandet mellan yttrandefriheten och den nuvarande företeelsen "cancel culture".

Genom att tillämpa denna designmetod erhåller vi information från olika perspektiv och individuella erfarenheter som är relevanta för vårt ämnesområde. Djupintervjuerna gör det möjligt att på ett utförligt sätt få en bättre förståelse av ämnet, insikter som eventuellt inte skulle upptäckas vid mer strukturerade enkätundersökningar. Vi kan få en mer konkret och specifik inblick i de offentliga personernas egna tankar, upplevelser samt strategier när vi riktade vårt fokus mot dem. Bland våra urval finns både profiler som har varit föremål för en mediestorm på grund av kontroversiella uttalanden, samt offentliga profiler som har en mer lågmäld närvaro i media. Ett deltagande av följarna vid en enkätundersökning vore ovidkommande med tanke på att vårt forskningsfokus ligger på de offentliga personernas reaktioner mot cancel culture. Vi avsåg att undersöka om intervjupersonerna medvetet valt att avstå från offentliga uttalanden med hänsyn till vår grundläggande teori, eller om de inte har haft några sådana begränsningar.

Därefter använda dessa intervjuer som underlag för att både diskutera och analysera de olika perspektiven och resultaten.

3.3 Datainsamling

Datainsamlingen för denna forskning innebär användning av djupintervjuer med ett urval av offentliga personer som genomförs som ett individuellt och semi-formellt en-till-en-samtal. Innan vi påbörjade själva intervjun, presenterade vi våra två huvudteman för uppgiften och syftet med intervjuerna. Vi återkommunicerade vårt problemformulerande för att ge intervjupersonerna en tydlig förståelse av vad vi avsåg att undersöka och erhålla insikter om. Datainsamlingen var strukturerad som en frågelista, med hänsyn till våra huvudteman och tillhörande frågeställning. Värt att nämna är att, beroende på respondenternas svar, utformades individuella följdfrågor under intervjuens gång för att få så precis dataunderlag som möjligt.

3.4 Etisk bedömning

Etisk bedömning är en viktig del av alla forskningsprocesser, särskilt när en behandlar känsliga ämnen. Denna avhandling presenterar en ingående analys av hur yttrandefriheten för offentliga personer inom offentliga sammanhang kan påverkas på grund av rädsla för att bli föremål för "cancel culture". I ljuset av etisk bedömning är det således vår uppgift i denna avhandling att säkerställa skyddet av respondenternas identitet och integritet samt att minimera eventuella negativa konsekvenser som kan uppstå vid deltagande i forskningen. För att uppnå detta vidtar vi nödvändiga försiktighetsåtgärder för att säkerställa anonymitet och konfidentialitet för informanter (Aenesen, K-H, 2020).

Innan genomförandet av intervjuerna förklarade vi för intervjupersonerna att deras åsikter och uttalanden skulle användas som en del av vår forskning om ämnet "cancel culture" och yttrandefrihet. Vi fick godkännande att använda deras uttalanden i vårt examensarbete innan påbörjat arbete. Om ämnet nämnde något väldigt personligt på en av frågorna försäkrade vi dem att det inte skulle nämnas i uppgiften om de inte ville ha det. Efter intervjuerna frågade vi respondenterna om vi fick använda det de berättat för oss, eller om det finns ett påstående de skulle vilja ändra eller ta bort. Detta för att försäkra dem om att inga personliga uppgifter, åsikter eller erfarenheter kommer att nämnas som de inte vill skriva om. Vi har även fått godkännande för att uppges information om deras yrke och detaljer om deras karriär. Genom en noggrann etisk bedömning och noggrann uppföljning av etiska riktlinjer säkerställer vi att vår forskning bidrar till att kunskap om cancel culture och yttrandefrihet görs på ett respektfullt sätt (Aenesen, K-H, 2020).

3.5 Relevans av våra intervjuobjekt

Intervjupersonerna kommer att presenteras som X1, X2 och X3 genomgående i uppgiften för att bevara deras integritet. Däremot kommer vi att kort beskriva varje intervjupersons situation för att styrka deras relevans inom ämnet vi undersöker. När vi skulle välja våra intervjupersoner hade vi några generella krav på deras situation för att urvalet ska kunna vara representativt i förhållande till den miljö som vi önskar att uttala oss om. Dessa var bland annat att personerna har varit *offentliga personer i minst tre år, har en följarbas på minst 60 tusen följare samt blivit omtalade i media någon gång under sin karriär*. Anledningen till de ställda kraven beror på att vi tror att personer i denna situation, har störst påkänning inom ämnet vi undersöker, och kan representera en större grupp av personer i liknande situation. Vi kommer att använda fynden från dessa intervjuer för att göra en bedömning av hur flera offentliga personer kan uppleva sin position i samhället.

X1: Denna intervjuperson har 84 000 följare på youtube, 44 000 på instagram och 50 000 på tiktok, men då flera av dessa följare kan vara samma personer fast på

olika plattformar, summerar vi detta till en följarbas på 100 000 personer. Hen startade sin karriär 2013, men följarantalet började öka kraftigt i 2015. Sedan dess har intervjupersonen verkat i influenser branschen med både upp- och nedgångar när det gäller diverse omtalade yttranden och handlingar.

X2: Denna intervjuperson har en följarbas på 123 000 personer, varav samtliga är från instagram. Det är värt att nämna att personen också är känd från deltagande i norska TV-program. Därmed är det möjligt att medvetenheten om denna person kan vara större än vad siffrorna indikerar. Hen blev känd i början av 2020 och det hände likt en så kallad “känd över en natt-upplevelse”, därför har personen behövt anpassa sig och snabbt lära sig hantera sin situation inom en begränsad tidsram. Denna person har sedan starten av sin karriär haft ett väldigt karakteristiskt uppförande i media, med meningar och handlingar som anses kontroversiella. Därav har denna person upplevt flera kritikstormar mot sig samt fått mycket publicitet i media.

X3: Vår tredje intervjuperson skiljer sig något från våra två första då denna person verkar i en helt annan bransch. Den aktuella intervjupersonen besitter en betydande social media-närvaro med en följarskara på 165 000 på Instagram. Vidare är hen medlem i en välrenommerad sportklubb som har en anhängarskara på 4,4 miljoner samt innehar en representativ roll som en del av ett av Norges landslag. Det innebär att följarbasen kan vara större än antalet på Instagram, likt intervjuobjekt X2. Sedan 2018 har denna individ varit en offentlig person, vilket har inneburit att de har behövt hantera intervjuer och mediapublicitet som en del av sin karriärutveckling.

3.6 Intervjuprocessen

Intervjuerna genomfördes individuellt med våra tre intervjuobjekt varav två tog plats på två olika caféer och ett utfördes digitalt på zoom. Under intervjuerna deltog fyra personer, en vägledande intervjuguide som ställde frågor, en observatör

som grep in om det var nödvändigt med uppföljningsfrågor, en skribent som antecknade och den sista personen som är intervjuobjektet. Frågorna till intervjun skrevs på förhand som en *semistrukturerad djupintervju* och användes för att se skillnaden i svaren till de olika personerna (Moe, M. 2021). Denna metod ger en flexibel tvåvägsinformation som skapar underlag för att undersökaren och intervjuobjektet får en djupare förståelse av varandra.

Samtliga intervjuer startade med att den vägledande intervjuguiden ställde frågor som berörde intervjuobjektet och omhandlade en sorts personlig presentation som mjukstart. Detta var viktigt för oss för att bättre lära känna varandra, och skapa en avslappnad miljö. Vidare ställdes de generella frågorna, de gällande personens yrke, intresse och roll som offentlig person, för att kunna leda intervjun vidare till frågorna knutna till uppgiftens problemställning. Till varje fråga blev det presenterat en introduktion, för att göra det lättare för respondenten att utdjupa sig i sitt svar. För att utöka möjligheten för utjupning ställdes uppföljningsfrågor med utrymme för vidare information och reflektion. Till följd av att urvalet bestod av personer som har befunnit sig i branschen under en längre period, och har ett intresse för ämnet, förväntades insikten vara av exceptionell kvalitet, kännetecknade av omfattande längd och förhoppningsvis bidra till meningsfulla reflektioner. Varje intervju tog för sig i ca 1 timme, och intervjuobjekt blev bjudna på kaffe och bullar för att skapa en trevlig och naturlig atmosfär.

3.7 Metodkritik

I kandidatuppsatsen användes en kvalitativ metod i form av *semistrukturerade intervjuer* för att utforska hur deras offentliga profiler begränsade deras yttrandefrihet av rädsla för "cancelling". Denna metod hade dock vissa utmaningar som kan ha påverkat resultaten. En *öppen intervjuguide* ställde frågor utifrån vad som ansågs vara mest lämpligt i stunden, det kan ha påverkat svaren i en oönskad riktning. Å andra sidan bidrog detta formatet till att bli mer informellt och avslappnat, vilket kanske gjorde att intervjuobjekten öppnade upp sig mer. *Djupintervju* är en *kvalitativ metod* och det innebär att de resultaten som vi får ut av

intervjuerna inte kan generaliseras på samma sätt som de kan i en kvantitativ metod (Aenesen, K-H, 2020). Djupintervjuerna fokuserar nämligen istället på respondenternas perspektiv och en djupare förståelse för deras erfarenheter och upplevelser.

En annan utmaning är att respondenternas svar kan ha påverkats av deras uppfattning om verkligheten samt deras förutfattade meningar. Även dess förhållanden till oss som intervjuare. För att förhålla oss till detta användes erfarenheter från olika områden användes på ett strategiskt sätt för att infinna sig i att möta denna utmaning. Det är dock komplicerat att bedöma om denna utförandeform faktiskt fungerade så som den var menad. En ytterligare prövning till datainsamlingen är komplementär datainsamling. Att vi komplementerar vår primära data med andra typer av informationsinsamling. Detta kan ha utgjort en mycket riklig mängd information som samlats in, särskilt gällande resursanvändning och spännvidd.

4.0 Analys

I vår analys fokuserar vi på att definiera de resultat vi har fått från våra *kvalitativa data* i intervjuerna. Våra intervjuer utgör den enda relevanta datan i relation till analysdelen. Vi har avsiktligt valt att inte inkludera andra datakällor, liknande kvantitativa undersökningar från allmänheten eller kvalitativa data från andra källor, eftersom dessa inte är tillämpliga på vår problemställning. Vårt sätt att begränsa vår forskning till intervjuer med offentliga personer drivs av vår önskan att få en grundlig förståelse för deras perspektiv och erfarenheter relaterade till vårt problem. Vi tror att deras olika åsikter och erfarenheter kommer att ge oss en mer nyanserad förståelse av ämnet. Genom att enbart studera denna grupp kan vi identifiera gemensamma egenskaper, trender och insikter som är unika för offentliga personer. Detta kommer att göra det möjligt för oss att utveckla en heltäckande förståelse att senare beskriva i diskussionsdelen.

4.1 Djupintervju

Frågorna som ställdes i djupintervjuer finns beskrivet i intervjuguiden, se bilaga 1. Resultaten från genomförd djupintervju med intervjuobjekten, samt kodning och intervjuanalys av detta är vad som följer vidare. Djupintervju som mått är fördelaktigt för att få en överblick över likheter och skillnader i intervjuobjekt, åsikter och attityder. Med godkännande från intervjuobjektet att återge åsikter och berättelser, främjas intervjuobjekternas personliga citat för att få en inblick i deras bakgrund. Fynden presenteras kategoriskt, i form av följande underteman: *medvetenhet, rädsla och ansvar*. Underteman är designade utifrån vårt problemställning:

"Hur begränsas yttrandefriheten i den offentliga sfär till följd av offentliga profilers rädsla för att bli cancelled?"

4.1.1 Undertema 1, medvetenhet

Vid intervjuens inledning valde vi att presentera frågor som behandlade respondenternas uppfattningar, specifikt rörande den uppmärksammade ökningen av medvetenheten kring yttrandefrihet. Det huvudsakliga syftet var att erhålla en ingående inblick i respondenternas perspektiv och åsikter angående detta ämne. Början av intervjun präglades av frågor som rörde: 1) *I vilken utsträckning påverkar cancel culture din bransch? Hur tror du att det kommer att påverka framtiden?* 2) *Hur mycket tänker du på att du kan bli "cancelled" när du delar dina åsikter i sociala medier?* och 3) *Hur upplever du att cancel culture ses som ett demokratiskt problem som begränsar yttrandefriheten i samhället?* Svarens aktualitet varierade från person till person, men vi har valt att lyfta fram det vi anser vara mest relevant.

Informanterna har flera av samma åsikter när det kommer till frågan om hur cancel culture påverkar deras bransch. Informatör X2 säger att cancel culture har haft stor inverkan på hen sin bransch i och med att dagens följare på sociala medier fastnar i allt och kommenterar vad som kan kommenteras. X1 framhåller detsamma och

nämner följande: "*Hade det inte funnits en cancel culture och folk inte hade åsikter om allt, då hade jag varit mer öppen och pratat mer öppet om fler ämnen*". Alla tre håller med och säger att de tänker på vad de säger, men att det inte hindrar dem från att dela och berätta vad de tycker. Nedan nämner X3 också att det är omöjligt att få alla att gilla dig och säger följande: "*Man kan alltid få olika kommentarer på de åsikter man säger i media, men det har jag lärt mig att acceptera. Folk har olika åsikter och åsikter om saker man säger, så det kommer alltid att finnas någon som håller med och inte håller med*". Hen fortsätter med att säga att hen tror att människor idag gör sitt yttersta för att vara så politiskt korrekta som möjligt.

Informanterna X1 och X2 håller med om det, men tillägger att människor idag bryr sig för mycket om vad andra gör, och att de upplever att detta också har att göra med att de kallar sig "influencers" och att det därför finns mycket av hat riktat mot dem. Samma två informanter är mycket överens om att cancel culture påverkar yttrandefriheten och att detta är ett stort demokratiskt problem. X2 säger att hen tror att det genom att inte använda sin yttrandefrihet kan begränsa utvecklingen i samhället och fortsätter med att utan en sund debatt och en öppen dialog är demokratin i fara, "*Det finns inget rätt och fel, man ska kunna prata om saker utan att göra fel*". Här håller informatör X3 lite med. Intervjuobjektet menar att det förvisso kan ses som ett demokratiskt problem, men att det också är viktigt att skydda de yngre som ser upp till de offentliga personerna som förebilder genom att inte uttala sig om dumma saker i media som kan drabba de yngre negativt.

4.1.2 Undertema 2, rädsla

Den andra delen av intervjuerna syftade till att undersöka rädslans roll i anknytning till respondenternas villighet att uttala sig på sociala medier. Vi ville analysera detta i samband med att vara just en offentlig profil, hur deras upplevelser och förhållningssätt skiljer sig från en "vanlig persons" vardag på sociala medier. Om de känner sig fria att publicera vad de vill, eller om en rädsla begränsar deras uttryck. I synnerhet fick de intervjuade två nyckelfrågor, nämligen: 1) *Hur bekväm är du med att publicera dina egna åsikter på sociala medier?* och 2) *Väljer du att*

"gömma" en del av dig själv för att du är rädd att folk ska döma dig?. Följdfrågor som "berätta mer" och "varför/varför inte" ställdes även för att få fram relevant information.

Genom analys av respondenternas svar visade sig rädsla att vara ett konsekvent och viktigt tema i respondenternas svar, precis som vi misstänkte. Samtliga respondenter uttryckte en viss oro för att deras värderingar skulle utmynna i missuppfattningar. Både X2 och X3 pratade specifikt om en sorts rädsla relaterat till att de upplevt att människor vrider och vänder på historier, gör om verkligheten till något helt annat än vad den faktiskt är. X3 nämner följande: "*Så har jag naturligtvis lärt mig att inte säga allt jag tycker hela tiden eftersom journalister är ute efter klick och därför vrider på saker*". Samt gav X1 uttryck för att inte vilja "sticka näsan i blöt", helst undvika att bry sig och publicera innehåll som en inte har med att göra.

Å andra sidan var det inte endast negativa bemötanden från respondenterna gällande dessa frågor. Alla tre uttryckte också farhågor för att de inte var tillräckligt kompetenta och okunniga om vissa ämnen då och då, vilket hindrade dem från att uttrycka sig på sociala medier. Denna rädsla för att bli ifrågasatt eller korrigerad av andra användare visade sig.

4.1.3 Undertema 3, ansvar

I den sista delen av våra djupintervjuer koncentrerade vi oss på vilket ansvar informanterna eventuellt känner att de har gentemot sina följare eller de som ser upp till dem. Här tog vi sikte på om de väljer att använda sin unika position och röst för att ta upp kampen i viktiga ämnen eller stå för några viktiga men kontroversiella åsikter, vilket kan skapa turbulens. Vi ställde följande tre frågor: 1) *Hur viktigt tycker du att det är att använda din röst för att dela dina egna åsikter på sociala plattformar?*, 2) *Hur upplever du att du kan använda din position som offentlig person för att dela viktiga åsikter om viktiga ämnen?* och 3) *Hur står du*

till i debatten om cancel culture? Är du för eller emot att offentliga personer "blir cancelled" för att de uttryckt kontroversiella åsikter?

Informanterna var lite oense, men X1 och X3 tycker båda att det är viktigt att använda sin röst om det är möjligt för dem att göra en liten skillnad. X1 säger att när det kommer till katastrofer i samhället delar hen gärna med sig av sina åsikter, om det kommer att bidra till något positivt. Med detta menar hen också att det är nödvändigt att förstå vilket ansvar man har mot sina följare, både i positiv och negativ grad. Informatör X2 håller inte med om detta, och säger återigen att hen anser att folk har för många åsikter om saker de inte har med att göra. Hen fortsätter med att säga: *"Det är onödigt att ha en åsikt om allt, speciellt nu när dagens kultur har blivit sådan att man alltid måste diskutera"*. Däremot nämner hen att det är viktigt att använda sin position för att kämpa för viktiga saker som psykisk ohälsa och mobbning. Informatör X1 håller med om detta, och säger bestämt att: *"stora plattformar betyder stort ansvar"*. Vidare berättar intervjuobjektet att hen medvetet väljer att inte lägga upp saker som skulle kunna skapa en negativ inverkan på den yngre publiken, till exempel genom att lägga ut mycket innehåll som är med alkohol- eller nikotin. Hen säger däremot att hen anser att hen har en för liten grupp följare för att bli "cancelled" för något hen har kommenterat eller lagt upp, men att hen ändå anser att det är viktigt att visa sina följare att hen vet att hen har ett ansvar och inflytande. Informatör X3 säger något av samma stil, och säger att hen alltid har gillat att dela med sig av sina åsikter, både positiva och negativa. Här fortsätter intervjuobjektet med att säga att hen är mycket medveten om det ansvar hen har som förebild för flera unga och därför vill intervjuobjektet förmedla positiva åsikter och attityder till den yngre generationen.

X3 håller med X1 om att hen inte kommer att kunna bli cancelled, åtminstone inte som privatperson. Däremot tror intervjuobjektet att klubben hen är en del av möjligen kan få negativa konsekvenser och ställas i ett dåligt ljus om hen sagt eller gjort något kontroversiellt. Vilket också tar oss vidare till den sista frågan vi ställde till informanterna: hur ställer de sig i debatten om att bli "cancelled"?

Informanterna X1 och X2 är emot cancel culture och menar båda att det är en kultur som tagit fart helt. Informatör X2 menar att det inte är bra att bojkotta folk för deras åsikter, att det måste finnas nyanser i en debatt och därmed också olika åsikter. Hen fortsätter med att säga: "*Jag tycker att folk ska ställas till svars om de gör eller säger något som kan skada andra. Då borde detta vara upp till rättssystemet att hantera, men inte för privatpersoner att förfölja människor och döma dem i det offentliga rummet*". Det är något informatör X1 håller med om, men hen menar samtidigt att man inte ska kunna säga något utan att det får konsekvenser. Informatör X3 håller inte med de andra, men hen säger som X1, att man inte ska kunna säga vad man vill utan att det får konsekvenser. Det är också därför intervjuobjektet ställer sig för att offentliga personer ska kunna bli "cancelled".

4.1.4 Allmänna resultat av relevans för rapporten

Respondenterna hade diverse beaktansvärda ståndpunkt synpunkter som ej gick inom ramen för våra ledmotiv, nämligen medvetenhet, rädsla och ansvar. Dessa fynd presenteras i denna del av arbetet. En viktig observation var hur cancel culture hade en betydande inverkan på respondenternas bransch, och inte bara på de som enskilda individer. De uppmärksammade att samtida sociala medier förstorar olika frågor samt påpekar saker i allt större utsträckning än förr. Små detaljer blir stora omständigheter. En tidsanda har bildats där det är svårt att hålla sig borta från opposition, det är näst intill oundvikligt enligt samtliga respondenter.

4.2 Test av hypoteser

Deltagarna blev ställda specifika frågor med syfte att undersöka om deras svar motsäger eller bekräftar våra förväntade resultat som baserar sig på den teori vi har samlat in. Genom att vi nu har analyserat och kategoriserat intervjuerna ska vi dra slutsatser om hypoteserna som vi har satt upp och deras giltighet.

H1: *"Yttrandefrihet kan begränsas av cancel culture på grund av rädsla för konsekvenserna av att uttrycka kontroversiella meningar"*. Hypotes 1 formulerades i ljus av teori om yttrandefrihet då önskan var att undersöka om cancel culture har bidragit till att yttrandefrihet begränsas i den grad att offentliga personer inte känner sig fria nog att uttrycka det de vill. I undertema 1 och 2, *medvetenhet* och *rädsla*, framkommer det att respondenterna upplever att folk menar allt för mycket och avstår därför från att uttrycka sina egna meningar för att slippa ta ställning till andras åsikter. Däremot svarar respondenterna att de själva är medvetna om att folk har väldigt mycket åsikter och kommer att mena saker oavsett vad de gör så de lägger inte allt för stort allvar i det. För att dra en slutsats om hypotes 1 är det viktigt att betona yttrandefrihet i den förståelse att människor har rättighet till att yttra sig. Respondenterna svarade inte att cancel culture i det avseendet tar ifrån dem rättigheten att yttra sig, då de fortfarande har valet att göra det. Istället svarar de att på grund av cancel culture väljer de att inte använda sig av sin yttrandefrihet och på det sättet minskas debatt och öppen dialog. Därmed kan vi inte bekräfta hypotes 1 och vår slutsats är att yttrandefrihet inte kan begränsas av cancel culture men att cancel culture kan bidra till att skapa en miljö där människor inte drar nytta av sin yttrandefrihet.

H2: *"Cancel culture kan skapa en polariserad samhällsdebatt med mindre förståelse och dialog mellan motstridiga grupper och synpunkter som blir undertryckta"*. I hypotes 2 önskade vi att undersöka det fenomen som ligger till grund för vårt arbete och hypotesen är därför formulerad utifrån cancel culture. För att testa denna hypotes har vi ställt intervjuobjektena frågor som rör cancel culture och bett dem komma med egna exempel och upplevelser kring fenomenet. Här fick respondenterna möjlighet att reflektera själva över fenomenet och beskriva hur de har observerat cancel culture i sin bransch. Det som tydligt blir ett mönster här är att de upplever att diskussioner blir allt för svartvita. Respondenterna svarar att cancel culture gör att användarna bestämmer vad som är rätt eller fel och bojkottar folk istället för att prata om saker. Respondenterna säger även att vi har rättssystem som kan avgöra vad som är rätt eller fel och att det inte borde vara upp till

användare att hantera det och döma eller förfölja folk. Därmed kan vi bekräfta hypotes 2 och dra slutsatsen att cancel culture bidrar till att skapa en polariserad samhällsdebatt med mindre förståelse och dialog mellan motstridiga grupper och synpunkter som blir undertryckta.

H3: "*Mångfaldet av meningar i det offentliga rummet utmanas av människors uppkoppling till internet*". Hypotes 3 baserar sig på Habermas teori om den offentliga sfären och vilka som har tillgång till att delta i samtal. Det vi önskade att undersöka här var om offentliga personer döljer egna meningar på grund av att internet idag tillrättalägger nya sätt att kommunicera på. För att testa denna hypotes fick respondenterna svara på frågor om de döljer sidor av sig själva för offentligheten och på vilket sätt de gör detta. Här är alla respondenterna väldigt ense om att det absolut finns delar av sig själva som de inte delar med sig av. Både när det kommer till meningar och handlingar och beskriver även att detta beror på att användare kommenterar allt de kan kommentera. Plattformar som Jodel, Tiktok, Instagram och Twitter blir nämnda som de värsta bidragande faktorerna till att vem som helst kan kommentera vad som helst idag. Den ena respondenten som varit i branschen längst berättar även att internet var mycket annorlunda i starten av hans karriär. Respondenten säger att offentliga personer kunde säga och göra mycket mer saker som folk inte reagerade på eller la märke till som idag hade varit totalt oacceptabelt av publiken som följd av att allt fler är uppkopplade och engagerade. Därav kan vi bekräfta hypotes 3 och dra slutsatsen att på grund av att fler är uppkopplade på internet idag kan mångfaldet av meningar utmanas.

H4: "*Offentliga personer förhåller sig till självrensning genom att avstå ifrån eller ta bort inlägg som inte är moraliskt, socialt eller av andra grunder acceptabelt*".

Hypotes 4 grundar sig i teori om självrensning och testades genom att ställa respondenterna frågor knutet till om de själva eller känner andra offentliga personer som tagit bort innehåll efter kritik eller från start undvikit att lägga ut innehåll som de misstänker att de kan få kritik för. Två av tre respondenter svarade att de själva har tagit bort innehåll som de fått kritik för och avstår från att lägga ut inlägg om

specifika teman som de vet inte är populära. De kan även komma med specifika exempel på situationer där de vet att kollegor till dem gjort detsamma. Den sista respondenten har aldrig själv tagit bort innehåll men har ångrat uttalelser i efterhand och undviker att ställa upp i intervjuer i situationer där hen är rädd för att säga något hen kommer ångra i efterhand på grund av exempelvis ilska. Med de svaren kan vi även bekräfta hypotes 4 och dra slutsatsen att offentliga personer förhåller sig självcensur.

H5: "*Ökad medvetenhet som rör frågor om social rättvisa (woke) leder till att allt fler förenklar eller överdriver sociala frågor*". Hypotes 5 formulerades i ljuset av teori om woke (2.5 Woke-rörelsen) då vi önskade att undersöka att vara woke är en bidragande faktor till att cancel culture har blivit så pass stort de senaste åren. Denna hypotes testade vi genom att ställa respondenterna frågor om vad folk blir cancelled för, vad de själva hade kunnat cancel någon annan för samt vad de tror att de själva kan bli cancelled för. Detta gjorde vi för att få en bild av vilka sociala frågor som respondenterna uppfattar att publiken kan uppfatta stötande nog till att cancela någon, med hopp om reflektion runt detta. I tillägg gav vi dem inga intentioner eller ledning i frågorna i riktning mot woke för att se om respondenterna själva drog den kopplingen. Respondenterna svarade att de själva inte tror att de kan bli cancelled då de anser sig ha tillräckligt bra värderingar för att inte bli det. Däremot finns det ett mönster i alla tre svaren som är att folk gör sitt bästa för att vara så politiskt korrekta som möjligt men har "tramsiga" och onödiga åsikter. En av respondenterna drar även kopplingen till woke- begreppet och svarar att woke har blivit ett skällsord med extremister i täten som ger reella konsekvenser för personer som kan förlora jobbet på grund av att de delat sin mening. Alla tre respondenter är också ense om att man heller inte borde kunna säga eller göra vad som helst utan att få konsekvenser, exempelvis saker som berör rasism, sexuella trakasserier och homofobi. Svaren gav oss ingen tydlig klarhet eller tillräcklig information för att kunna dra en slutsats om hypotesen och därför kan vi varken bekräfta eller motsäga hypotes 5.

H6: "Om en offentlig person uppfattar att deras åsikt skiljer sig från den dominerade opinionen finns det risk för att de undviker att uttrycka sina åsikter offentligt, och därmed delta i en tystnadsspiral". Vår sista hypotes omfattar teorin om tystnadsspiral med önskan om att undersöka om offentliga personer hamnar i en spiral av tystnad för att de uppfattar att deras åsikt skiljer sig från den dominerande opinionen. För att testa denna hypotesen blev respondenterna frågade om hur bekväma de är med att dela sina åsikter samt hur de vill använda sin röst för att dela sina åsikter. Svaren vi fick tyder på att respondenterna nödvändigtvis inte är rädda för att gå mot strömmen och mena det de flesta menar. De anser att de kan vara en fördel att vara transparenta och sticka ut i mängden för att vara relevanta i branschen de opererar i, men att det däremot kan finnas kamper de inte tycker är värda att ta. En av respondenterna svarar även att ju lägre förväntningar publiken har på dig i form av att du skiljer dig från den dominerade opinionen, desto lägre är också fall graden för att bli cancelled. Därmed kan vi inte bekräfta hypotes 6.

5.0 Diskussion

5.1 Fynd och diskussion

I denna del av uppgiften vill vi diskutera resultaten från den kvalitativa undersökningen och sätta dessa upp mot relevant teori. Vidare kommer vi att diskutera fynden i ljus av våra underteman medvetenhet, rädsla och ansvar. Sedan kommer vi att redogöra för några praktiska konsekvenser vid dessa fynden och värdera styrkor och svagheter med denna studien. Till slut presenterar vi olika förslag till framtida forskning som kan bidra till att utvidga kunskapen inom detta område.

Hypotes 1

"Yttrandefrihet kan begränsas av cancel culture på grund av rädsla för konsekvenserna av att uttrycka kontroversiella meningar"

Hypotesen att *yttrandefriheten* kan begränsas av *cancel culture* på grund av rädsla för konsekvenserna av att uttrycka kontroversiella åsikter är ett intressant och relevant ämne som har visat sig skapa diskussion. Yttrandefriheten, som innebär rätten att uttrycka personliga åsikter och synpunkter genom både kommunikation och handlingar, har varit en viktig rättighet för människor sedan den blev en mänsklig rättighet i Norge på 1700-talet och som också har visat sig bidra till social utveckling (ref. 2.1 Yttrandefrihet). Det påpekas dock att yttrandefriheten inte är absolut och att det finns begränsningar, såsom ett förbud mot rasistiska, vulgära, pornografiska och diskriminerande uttalanden. En central diskussion kring denna hypotes kommer således att kopplas till spänningen mellan yttrandefrihet och ansvar.

Å ena sidan är yttrandefrihet en rättighet vi människor har, och som också är avgörande för ett demokratiskt samhälle. Å andra sidan kan *cancel culture* i vissa fall skapa negativa konsekvenser som rädsla för folkhat och få människor att avstå från att uttrycka sina åsikter. Även om yttrandefrihet är en rättighet som skyddas av grundlagen, citeras det att ingen kan hållas juridiskt ansvarig för att ha kommunicerat eller tagit emot information som bryter mot de grundläggande principerna. Därmed skulle det "in best case scenario", utifrån vår uppsats, funnits en lag som betonar att det juridiska ansvaret bör skapa konsekvenser så att yttrandefriheten kan kallas absolut. Denna kontroversen leder därmed till en ytterligare diskurs tycker vi, att *cancel culture* har kommit att bli ett demokratisk problem. Det är fel att människor får sån stor makt att kunna bestämma en persons öde. Samt att det kommit att bli ett hot för vår yttrandefrihet där folk inte "vågar" yttra sig i offentliga rum längre.

Hypotes 2

"Cancel culture kan skapa en polariserad samhällsdebatt med mindre förståelse och dialog mellan motstridiga grupper och synpunkter som blir undertryckta"

Hypotesen att cancelling kan skapa en *polariserande* samhällsdebatt med mindre förståelse och dialog mellan motstridiga grupper, skapar undertryckta åsikter i samhället, samt belyser viktiga frågor om konsekvenserna av detta fenomen. *Cancel culture* har visat sig vara ett fenomen som har gett samhället möjlighet att kunna utesluta och frysa ut människor genom handlingar som bojkottning och kritik. Så småningom blir dessa så starka att det ger med sig stora, oftast negativa, konsekvenser för offentliga personer och deras arbete.

I artikeln "DRAG THEM" av Meredith Clark framhävs att cancel culture utmanar den traditionella uppfattningen om vilka som har tid och möjlighet att uttrycka sig i medierna. Författaren hävdar att detta fenomen riskerar att minska det positiva i att ge alla en röst och möjlighet att uttrycka sina personliga åsikter i samhällsdebatten (ref. 2.2 Cancel culture, ett demokratiskt problem?). Polariseringen i samhällsdebatten kan också förstärkas av cancel culture, och med att offentliga personer blir "cancelled", vilket ytterligare kan leda till en splittring mellan motstridiga grupper. Snarare än att främja en konstruktiv diskussion i samhället, kan detta leda till en mentalitet där impopulära åsikter undertrycks. Samtidigt betraktas fenomenet som en respons som ger offentliga personer möjlighet att ta ansvar och kompensera för att ha uttryckt sådana åsikter offentligt.

Hypotes 3

"Mångfaldet av meningar i det offentliga rummet utmanas av människors uppkoppling till internet"

Detta påstående går att betraktas från flera perspektiv. På ena sidan har vi att de med tillgång till *internet* och sociala medieplattformar ger upphov till spridning av diverse meningar och perspektiv, som i sin tur leder till en ökad *mångfald* av åsikter och därmed bidra till ett rikare och mer varierat offentligt samtal. Å andra sidan har de främst utsatts för åsikter som redan ligger i linje med deras egna. Trots detta, visar vår forskning att hypotesen bekräftas, med anledning till att fler är

uppkopplade på internet idag och mångfalden av meningar kan utmanas. Med en markering på just "kan" så syftar vi till begreppet om den offentliga sfären och dess betydelse för just deltagandet i samhället. Jürgen Habermas teori om "den offentliga sfären" och Freedom House's rapport om frihet på internet (ref. 2.3.1 Freedom House). Jürgen Habermas stod för att alla medborgare skulle ha samma rättigheter och möjlighet att delta i samtal av alla slag. Han trodde att det var dessa samtal som kunde leda till bra lösningar och social utveckling. I teorin påpekar vi att Habermas hade ett starkt inflytande på medie- och kommunikationsvärlden och att detta inflytande är något vi fortfarande kan se i modern tid. Speciellt kring idén om att alla ska ha samma rätt att delta i en diskussion, rätten till yttrande (Habermas, 1991). Och i och med att rätten till yttrande är möjlig, styrker denna teori vår hypotes.

Däremot går det att se på vad som skiljer då från nu, mycket av den analoga kommunikationen har ersatts med den digitala kommunikationen. Detta har öppnat för möjligheten till offentlig diskussion kontra enbart en personlig diskussion, kommunikationsformerna har vidgat sig och gett anmärkningsvärda effekter. En av de mest anmärkningsvärda effekterna av digital kommunikation har varit hur den har stärkt demokratin, en arena där alla har möjlighet att delta på olika digitala plattformar som öppnar upp för engagemang och uttryck. Den ger möjlighet för samhällsdebatt där alla parter kan uttrycka sig.

Å andra sidan är det viktigt att påpeka det faktum att inte alla har tillgång till digitala kommunikationskanaler av diverse anledningar, främst det faktum att alla länder inte har en utvecklad digital infrastruktur. Därmed har vi ett ansvar att säkerställa att alla ges möjlighet till att bli hörda i det offentliga rummet och debatt. Rapporten från den globala organisationen Freedom House tar för sig just denna diskussion, den bedömer graden av frihet på internet i olika länder. De beskriver de stora digitala skillnaderna i världen som en global digital kris och ett tryck mot individuell yttrandefrihet. Starka auktoritära politiker i flera utvecklingsländer tar för mycket kontroll över till exempel kommentarsfälten på sociala medier som

hindrar människor från att uttrycka sig fritt. Något som kan ses på som ett hot mot rätten till yttrandefriheten. Vi har däremot inte valt att justera denna forskning baserat på politiskt förtryck, och därmed ville det ej vara av relevans till bekräftandet av hypotes 3.

Hypotes 4

"Offentliga personer förhåller sig till självcensur genom att avstå ifrån eller ta bort inlägg som inte är moraliskt, socialt eller av andra grunder acceptabelt"

Självcensur är ett fenomen där individer begränsar sitt yttrande på eget bevåg i anledning av rädsla för negativa konsekvenser såsom bojkotter och utfrysning (ref. 2.4 Självcensur). Däremot är det av relevans viktigt att påpeka att självcensur handlar i sammanhanget om att inte bli påverkad av att myndigheter som försöker begränsa människors rätt att uttrycka sig som de vill. I detta sammanhang används begreppet genom att man anpassar sin egen bedömning av vad en själv ser på som av acceptans när en publicerar en kommentar eller ett visst inlägg. *Offentliga personer* har en unik position där deras yttrande är föremål för övervakning, vilket också leder till ett större ansvar i samhällsdebatten. För att undvika offentlig kritik väljer fler att använda sig av självcensur, där de avstår från att dela inlägg som inte är *moraliskt*, socialt eller av andra skäl acceptabla. Detta kan alltså ses som en begränsning av yttrandefriheten och förhindrar en öppen och konstruktiv debatt, vilket kan leda till bristande representation av olika åsikter och perspektiv. Å andra sidan kan denna självcensur bidra till att upprätthålla en viss respekt och socialt ansvar som ytterligare kan skapa ett mer inkluderande offentligt rum.

Hypotes 5

"Ökad medvetenhet som rör frågor om social rättvisa (woke) leder till att allt fler förenklar eller överdriver sociala frågor"

Denna hypotes har en viktig synpunkt när det gäller den växande medvetenheten om woke-rörelsen och dess inflytande på samhällsdebatten. *Ökad medvetenhet* om social rättvisa (*woke*) har varit en drivande kraft i kampen för jämlikhet och rättvisa i samhället, vilket ytterligare bidragit till att lyfta fram orättvisor och ojämlikheter mellan kön, ras och klass (ref. 2.5 Woke-rörelsen). Däremot hävdar kritikerna också att dessa personer blir intoleranta mot vad andra tycker, och att det kan leda till att människor inte längre ser andras åsikter i en debatt. Kritikerna anser också att den vaknade rörelsens anhängare tar sin kamp för social jämlikhet och lika rättigheter för långt, vilket kan leda till en "cancel culture" som begränsar både yttrandefriheten och demokratin. Efter dessa uttalanden kan man ofta ha en negativ inverkan och skapa fördömande för den som har valt att uttala sig om detta. Den negativa associationen till den vakna kulturen har uppstått eftersom många tror att människor som kallar sig "woke" blir för snabbt kränkta och tål inte att folk har olika åsikter.

Hypotes 6

"Om en offentlig person uppfattar att deras åsikt skiljer sig från den dominerade opinionen finns det risk för att de undviker att uttrycka sina åsikter offentligt, och därmed delta i en tystnadsspiral"

I dagens samhälle spelar *offentliga personer* en stor roll som opinionsbärare och påverkare. Under det kan det därför förekomma att personen upplever att deras åsikt avviker från den *dominerande opinionen* och då blir rädsan för att uttrycka sina kontroversiella åsikter betydande. När allt färre åsikter uttrycks och en *spiral of silence* sker, försvinner förtroendet för sin egen åsikt om att uttrycka sig. Detta leder till att yttrandefriheten försvagas och förtrycks. Om alla ska mena samma om allt utefter vad som är politiskt korrekt har vi inte längre någon egen mening och en rättvis demokratisk debatt är inte längre aktuellt i dagens ljus. Det är viktigt att vara medveten om dessa faror och hitta en balans mellan att främja en inkluderande social dialog och att skydda yttrandefriheten och den intellektuella

mångfalden. Noelle-Neumann har undersökt hur digitala medier påverkar denna process och vilken effekt majoritetens åsikter har på människors rädsla för att uttrycka sina åsikter (ref. 2.6 "Spiral of Silence"). Hon påpekar också att de digitala medierna både kan förstärka och betryckta åsikter genom att främja "acceptabla" åsikter och förtrycka "kontroversiella" åsikter. I modern tid har flera forskare också hävdat att teorin om "spiral of silence" fortfarande är aktuell på sociala medier, särskilt med den ökade tillgängligheten av digitala kommunikationsverktyg. Att bevaka kommentarer, likes och inlägg kopplade till diskussioner på internet kan leda till stöd eller utfrysning från majoriteten, där människor uppfattar den dominerande åsikten som "korrekt" och därför väljer att inte säga vad de faktiskt tycker av rädsla för negativa reaktioner från andra profiler. Å andra sidan kan offentliga personer se det som sin plikt att använda sin plattform för att främja viktiga frågor, även om det innebär att gå mot strömmen och våga stå upp för sin impopulära synpunkt.

5.2 Undertema medvetenhet, rädsla och ansvar

Vid behandling av våra intervjuer kunde vi hitta fram till tre olika genomgående teman som vi ansåg vara centrala faktorer som är underliggande för valet att avstå från att dela sina meningar öppet. När det kommer till offentliga profiler i dagens samhälle kan vi se ett mönster av en osäkerhet över egen position och röst och denna osäkerhet grundar sig i *medvetenhet*, *rädsla* och *ansvar*. Detta baserar sig endast på vad vi har observerat hos våra intervjuobjekt men vi kommer att generalisera detta till ett större antal offentliga personer i denna diskussion.

För att börja med att diskutera *medvetenhet* som undertema så handlar det bland annat om medvetenheten som har vuxit fram i allmänheten vad gäller frågor om social rättvisa (ref. 4.1.1 Undertema 1, medvetenhet). Vi har i vår undersökning kommit fram till att sociala frågor om rättvisa har blivit allt mer uppmärksammade i dagens samhälle. Allt fler personer idag har tillgång till internet som deras

primära informationskälla vilket gör att fler också kan vara med och delta i samtal av alla slag, som var ett viktigt poäng till Habermas. Detta kan vi även koppla till teori om woke då aktivister kan ha fått ta större plats att få genomslag av sin kamp om rättvisa och spridit medvetenhet om viktiga frågor över internet (ref. 2.5 Woke-röreslen). Det vi observerar i vår undersökning är dock att medvetenhet som i grunden borde vara något positivt, har gått för långt och blivit en bidragande faktor till att fler tystas. Vi ser på detta som att medvetenhet har blivit en form av kamp, en tävling om allmänbildning och vem som vet eller kan mest. Offentliga profiler blir utsatta som måltavlor till publiken att kommentera och kritisera öppet på. Detta tror vi beror på att personer som kommenterar kan använda offentliga profilers namn för att själva kunna dela sina tankar och göra ställningstagande utifrån sin medvetenhet. Genom det kan de söka stöd och bekräftelse från andra som kan haka sig på, detta bidrar till att personer blir cancelled. Kampen om medvetenhet har blivit en så pass stor påkänning att ingen vill göra eller säga fel, men alla vill ha rätt. Därav har denna politiska korrekthet som intervjuobjekten nämner, tagit så stor plats.

Denna medvetenhet blir också en påkänning från offentliga personer som tydligt framkommer i intervjuerna, där respondenterna berättar att de inte vågar uttala sig om sina meningar om de inte känner sig tillräckligt kunniga om ämnet. Detta anser vi också i grunden handlar om kampen om medvetenhet, för att offentliga personer blir *rädda* för att säga eller göra fel. Om det blir en trend i samhället att vara medveten, kommer ingen vilja framstå som omedveten. Detta kan kopplas till teori om tystnadsspiralen och Noelle-Neumanns tanke om att inte vilja avvika från den dominerande opinionen. Farhågor med detta är att samhällsdebatten blir polariserad eftersom chansen för att diskutera vad som är rätt eller fel minskas när personer inte vågar säga något i utgångspunkten. Undertemat rädsla visade sig inte handla om offentliga personers rädsla för att bli dömda, något vi hade en misstanke om (ref. 4.1.2 Undertema 2, rädsla). Alla tre respondenter visade sig vara orädda för att bli dömda då de menar att det redan är lite förväntat och accepterat när man är en offentlig person, och de förväntas inte bli omtyckta av

alla. Därför visar de gärna både bra och dåliga sidor av sig själva och alla respondenter beskriver sig själva som transparenta för att inte ge andra en felaktig bild av sig själva och sina liv. Detta tolkar vi som att offentliga personer nödvändigtvis inte är rädda för att vara sig själva och eventuellt få kritik eller hat för det. Men att det finns en rädsla för att deras förmåga till att tänka själva och ha egna meningar inte är bra nog för dagens publik. Detta bidrar till en samhällsdebatt som inte är sund om det finns en underliggande rädsla för att det endast finns kollektiva meningar och ett rätt eller fel svar. Därför kan det på det sättet ses som att yttrandefriheten begränsas när personer inte vågar stå för sina meningar med rädsla för att bli cancelled.

Det sista under temat *ansvar* spelar en viktig roll för att förstå en ytterligare faktor till att offentliga personer censurerar sig själva. Relevansen av under temat ansvar handlar om att förstå hur offentliga personer ser på sin egen position och användning av egen röst. Som offentlig person har allmänheten en viss grad av intresse eller uppmärksamhet av personens handlingar, åsikter och framträdanden. Detta sätter förväntningar upp mot offentliga personer som behöver vara medvetna om vilket inflytande de kan ha på sin publik (ref. 4.1.3 Undertema 3 - ansvar). Därför kan det argumenteras för att offentliga personer inte endast censurerar sig själva på grund av rädsla för motstånd, utan också för att de själva upplever ett ansvar gentemot andra. Offentliga personer undviker att visa upp delar som kan ha ett dåligt inflytande på den yngre publiken, men detta drivs av sunt förnuft och inte utomliggande press från allmänheten. Men det ska också sägas att det kom fram i intervjuerna att många offentliga personer tar bort inlägg efter de har publicerats, vilket betyder att de har korrigerats efter kritik från publiken. Därav känner de sig inte längre manande att äga sitt eget innehåll och sina åsikter utan censurera sig själva efter vad andra tycker. Detta kopplar självcensur upp mot tystnadsspiralen med tanken om att offentliga personer censurerar sig själva för att inte avvika från den dominerade opinionen.

5.3 Praktiska konsekvenser

Cancel culture kan ha en inverkan på det fria ordet genom att skapa en miljö där människor känner sig rädda för att uttrycka sina åsikter av rädsla för att bli avvisad, förlöjligad eller möjligen förstöra sin karriär. Det kan skapa en kultur av självcensur där människor undviker att uttrycka kontroversiella och icke-politiskt korrekta åsikter. Cancel culture kan på så sätt begränsa den öppna debatt som är central för yttrandefriheten och för att upprätthålla demokratin i samhället.

Samtidigt kan man hävda att fenomenet också skapar en plattform där okända och impopulära åsikter bidrar till att lyfta fram orättvisor som annars inte lyfts fram och skapas uppmärksamhet. Därför är det också viktigt att erkänna att cancel culture kan vara ett försök att bekämpa diskriminering och maktmissbruk i samhället, genom att till exempel utsätta offentliga personer för kritik och bojkott i media, så att de får ta igen sig själva. I diskussionen mellan cancel culture och yttrandefrihet är det viktigt att skilja på ansvar och kritisk orättvisa, samtidigt som respekten och varje människas rätt att uttrycka sina åsikter bibehålls. Diskussionen om hur cancel culture påverkar yttrandefriheten är därför komplex och kontroversiell och det finns därför olika åsikter om dess effekt och olika konsekvenser.

5.4 Styrkor och svagheter med uppgiften

Genom arbetets gång har vi upptäckt några styrkor och svagheter med vårt arbete. Bland annat så var vi väldigt snabba med att välja våra intervjupersoner eftersom vi gjorde ett bekvämlighetsurval och direkt valde de tre offentliga personerna som vi hade en relation till. Detta var dels en styrka med uppgiften då två av våra respondenter var väldigt representativa för ämnet och var själva intresserade av problemet. Eftersom de även har en relation till oss så var de väldigt bekväma och öppna, vilket gav oss mycket information. Vår tredje respondent däremot passade fortfarande in inom våra ramar och krav för offentlig person, men har ett yrke som inte är lika präglad av problemet. Därför var respondenten inte lika intresserad eller kunnig inom ämnet, men gav oss fortfarande bra information och en annan synvinkel. Men vi misstänker att vi hade kunnat få ut mer information om vi använt

mer tid på att komma i kontakt med en offentlig person som mer representativ inom området vi önskade att undersöka.

Det är viktigt att analysera falska anslutningar i vår text, speciellt sammanhanget mellan cancel culture och yttrandefrihet. Vi märkte att falska spekulativa kopplingar mellan de två fenomenen skedde i våra respondenternas svar. Att hävda att cancel culture begränsar yttrandefriheten är att säga att en statligt garanterad rättighet hindrar myndigheter från att förtrycka eller straffa människor för deras åsikter och uttryck. När det i själva verket är att cancel culture är en form av kollektiv handling där individer tar ställning och väljer att inte stödja vissa uttryck eller personer på grund av oenighet eller ogillar, som i sin tur begränsar yttrandefriheten till den enskilda individen. Det gäller att hålla tungan rätt i munnen när en senare ska diskutera dessa fenomen och göra "rätta anslutningar" då detta vill medföra ett mer korrekt samspel och resultat av vår data.

5.5 Förslag till framtida forskning

Denna studie syftar till att skapa en förståelse för hur offentliga personers rädsla för att bli cancelled begränsar de från att yttra sig om sina meningar. Uppgifterna baserar sig endast på insamlade intervjuer från offentliga personer och deras egna tolkningar och attityder. Det presenteras i metodavsnittet att med vårt val av kvalitativ metod i form av djupintervjuer, blir det svårt att generalisera svaren till en större grupp av offentliga personer då våra svar är kravspecifika. På grund av homogena respondenter och begränsad storlek kan det därför vara intressant att i framtida forskning undersöka en mer heterogen grupp av offentliga personer.

Förslag till framtida forskning om problemställningen: "*Hur begränsas yttrandefriheten i den offentliga sfär till följd av offentliga profilers rädsla för att bli cancelled?*" så finns det vissa andra områden värda att undersöka. Det vill säga perspektiv som också kan ge upplyftande förklaringar och tillvägagångssätt för att skapa en djupare förståelse. Vi har kommit fram till fyra följande områden:

Första området handlar om att göra en empirisk undersökning av offentliga profiler genom en kvantitativ undersökning. Få fram faktiska data på vilka faktorer som påverkar deras beslut. Andra områden skulle kunna vara att göra samma sak, men istället vända värdena mot en undersökning av publikens reaktioner istället, det vill säga de offentliga personernas respons. Med hjälp av diverse opinionsundersökningar får man en variation av betraktelsesätt bland dem. Det tredje området omfattar det rättsvetenskapliga - och moraliska perspektivet, att gå ännu mer i djupet av nuvarande lagar och föreskrifter kring hur en håller jämvikt i yttrandefrihet kontra "cancelling" och försummelse. Det sista - och fjärde området i forskningsförslaget skulle vara att analysera omfattningen de meningar och ställningstagande som finns på de sociala plattformarna, hur exempelvis Twitter, TikTok och Instagram bildar uppfattningar och hur dessa kanaler utövar ett inflytande på diverse åsikter.

6.0 Konklusion

Kandidatuppsatsen strävade efter att utvärdera cancel culture när det gäller offentliga personer, och skapa en förståelse för konflikten med dess påverkan på yttrandefriheten. Med en välbefogad teoribaserad strategi, genomförde vi generering och analys av kvalitativa undersökningar. Vi utmanade och bekräftade hypoteser kopplade till dessa undersökningar och organiserade resultaten under olika underteman baserat på intervjuguider.

Våra fynd indikerar att svaret på vår problemställning: "*Hur begränsas yttrandefriheten i den offentliga sfär till följd av offentliga profilers rädsla för att bli cancelled?*", är att yttrandefriheten begränsas i den grad att offentliga personer väljer att inte använda sin yttrandefrihet, eller använder den med försiktighet, på grund av rädsla för att bli cancelled. Denna rädsla leder till *självzensur*, samt en minskad ambition om att vilja uttrycka de ställningstaganden som tycks avvika från den allmänna normen, eller skapa en känsla av olust. Vår undersökning antyder att offentliga personer är försiktiga i sina yttranden, för att undvika att bli cancelled,

samt riskera negativa följder för sitt arbete och karriär. Vi har under tiden av arbetets gång förstått att det är nödvändigt att frångå berättigad kritik, och att bli utsatt för en obefogad och förstorad cancelling. Detta kan nämligen annars resultera i en snedvridning av den offentliga diskussionen, där olika perspektiv och åsikter inte ger tillräckligt utrymme för att komma fram.

Samtidigt kom vi fram till att det är viktigt att notera att det inte finns någon enkel lösning på detta problem. Att skydda yttrandefriheten samtidigt som andras rättigheter och värdighet respekteras kräver en hårfin balans. Människor som kallar sig "woke" blir för snabbt kränkta och har svårt att acceptera att folk har olika åsikter. Det handlar om att skapa en atmosfär där olika ställningstaganden och perspektiv kan uttryckas utan rädsla för vedergällning, samtidigt som man bekämpar hot, trakasserier och övergrepp. De offentliga personerna var samtliga i enighet om att vi just nu befinner oss i en tidsanda där det är svårt att hålla sig borta från opposition, det sker splittringar bland oss snarare än en nyttig och konstruktiv samhällsdebatt.

Eftersom vi har gått igenom den snåriga världen av cancel culture, så är tiden här för oss alla att anta en ny utmaning - att visa upp vår äkta sida är bättre än att endast sträva efter en ideal bild av oss själva när vi pratar. En värld där man kan ha kontroversiella samtal utan rädsla för repressalier skulle vara önskvärd. När vi är villiga att lyssna på varandras åsikter med ett öppet sinne så kan vi hitta den verkliga balansen mellan frihet att uttrycka oss och respekten för andra människor. Att skapa en ny norm där ömsesidig förståelse och konstruktiv dialog är viktiga komponenter för att vi ska nå en framtid präglad av ärlighet. I en värld där tankar flödar fritt och åsikter ställs på prov, minns vi orden från den vise Voltaire: *"Yttrandefrihet är inte bara att säga vad du vill utan också att stå ut med det du inte vill höra"*. Ett påminnelse om att modet att lyssna och acceptera olikheter är en nyckel till en blomstrande samhällsdiskurs. Låt Voltaire guida oss på vägen till en rikare förståelse av vår omvärld och till en toleranter framtid.

Referenslista

Amnesty International. (2023). What We Do: Freedom of Expression. Hämtat från <https://www.amnesty.org/en/what-we-do/freedom-of-expression/>

Aanesen, K. H. (2020, 21. oktober). Forskningsutvalg i kvalitative forskningsprosjekt. Hämtat från:

<https://ndla.no/subject:1:fb6ad516-0108-4059-acc3-3c5f13f49368/topic:1:860e0dc0-7691-4b90-ba3b-8a00c39c9448/topic:1:6422199b-cd4c-4728-8560-e357482c14d2/resource:3ce09eca-78cb-432f-912a-1baeeb9c4607>

Aroseus, F (2013) Kognitiva schemas. Hämtad 25 maj, 2023 från Lätt att lära <https://lattattlara.com/psykologiska-perspektiv/kognitivt-perspektiv/kognitiva-schemas/>

Bang, T. (2021). Perspektiver på kommunikasjonsmakt. In T. Bang, Perspektiver på kommunikasjonsmakt - digital makt og avmakt. Bergen: Fagbokforlaget.

Beckman, L. (2016). Självzensur, yttrandejämlighet och yttrandefrihet. (Doktorsavhandling). Stockholms universitet, Samhällsvetenskapliga fakulteten, Statsvetenskapliga institutionen.

Choi, D. [Gäst]. (2023, 27 mars). Om hvorfor woke suger og kanselleringskultur. (Avsnitt 47) [Ljudpodcastavsnitt]. I Kontoret med Oskar og Snorre. Spotify.

https://open.spotify.com/episode/7vo8RDX9iPeBsBC2ZWWOIJ?si=ml3KsxscRH_WbVo_ljmC0ew

Clark, M. D. (2020). DRAG THEM: A brief etymology of so-called "cancel culture". Media International Australia, 5(3-4). Hämtat från:

<https://doi.org/10.1177/2057047320961562>

Dershowitz, A. (2020) *Cancel Culture: The Latest Attack on Free Speech and Due Process*. USA: Skyhorse Publishing.

FN. (u.å.). Den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna. Hämtat från: <https://fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/vad-gor-fn/fns-arbete-med-manskliga-rattigheter/den-allmanna-forklaringen-om-de-manskliga-rattigheterna>

Gearhart, S., & Zhang, Y. (2014). The spiral of silence in social media: An empirical examination. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 19(3), 298-311. <https://doi.org/10.1111/jcc4.12052>

Habermas, J. (1991). *The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Society*. Cambridge: MITpress.

Jakhelln, H., & Gisle, J. (2022, april 28). *boikott*. Hentet fra snl.no: <https://snl.no/boikott>

Kierulf, A., & Gisle, J. (2021, desember 21). *ytringsfrihet*. Hentet fra snl.no: <https://snl.no/ytringsfrihet>

Moe, M. (2021, juni 28). Intervju som metode. Hämtat från: <https://www.dintranskribent.no/intervju-som-metode/>

Noelle-Neumann, E. (1993). *The spiral of silence: Public opinion--our social skin*. Chicago, IL: University of Chicago Press.

Silkoset, R., Olsson, U. H., & Gripsrud, G. (2021). *Metode, dataanalyse og innsikt*. Cappelen Damm Akademisk.

Smidt, K. (2019, juni 27). John Milton. Snl.no. Hämtat från: https://snl.no/John_Milton.

Stølen, T. (2022, mai 31). John Stuart Mill. Snl.no. Hämtat från:
https://snl.no/John_Stuart_Mill.

Thorsen, D. E. (2023, mars 28). Woke. Snl.no. Hämtat från: <https://snl.no/woke>.

Utvik, T., I. (2022) Kansellering kultur. Ndla.no. Hämtat från:
<https://ndla.no/nb/subject:d1fe9d0a-a54d-49db-a4c2-f>

Vidnes, A. K. (2020, november 5). *forskerfunn.no*. Hentet fra En av verdens fremste psykologiprofessorer vitnet for feil mann. Det fikk konsekvenser.:
<https://www.forskerforum.no/en-av-verdens-fremste-psykologiprofessorer-vitnet-for-feil-mann-det-fikk-konsekvenser/>

Vox.com. (2023, maj 26). Illustration av cancel culture [Digital bild]. Hämtad från:
<https://www.vox.com/22384308/cancel-culture-free-speech-accountability-debate/image123>

Zavattaro, S. M., & Bearfield, D. (2022). Weaponization of Wokeness: The Theater of Management and Implications for Public Administration. School of Public Affairs & Administration.

Williams, K. D. (2001). Ostracism: The Power of Silence. Guilford Press.

Bilagor

Bilaga 1: intervjuguide

Medvetenhet

1. I hvilken grad påvirker kanselleringskulturen din bransje? Hvordan tror du at det vil komme til å påvirke fremtiden?

X1 - Tänker inte så mycket på det då hon är försiktig med vad hon lägger upp. Hade det inte funnits en cancel kultur och folk inte hade haft åsikter om allt så hade hon varit mer öppen och pratat mer öppet om fler ämnen.

X2 - Det har påverkat bransjen min ekstremt ved at folk henger seg på hver bølge av et eller annet. Det begynte i Corona med hvem drakk og hvem drakk ikke, det har eskalert til å bli mye mer. Ekstreme forkjempere som elsker å dele og poste drama og hate for å få følgere av dette. Jeg føler at det er en veldig "fine line", og at jeg har levd på denne linjen. jeg syns ikke alltid at det er så viktig. jeg syns det er så mange meninger der ute og at folk kanskje mener litt for mye om litt for mye ting. noen ganger har man godt av å mene litt mindre om altfor mye rart. når er det nødvendig å si noe? spesielt nå som kulturen har blitt nå så kan man diskutere alt mulig, f.eks en ost. det blir for mye

X3 - Jeg har alltid vært ganske åpen når det kommer til mine egne meninger om ting, så jeg har aldri hatt problem med å fortelle dem eller si dem i media. Så kan man alltid få ulike kommentarer på meningene man sier i media - men det har jeg lært meg å akseptere. Folk har forskjellig syn og meninger på ting man uttaler så det vil alltid være noen som er enig og uenig.

2. Hvor mye tenker du på at du kan bli "canceled" når du deler meningene dine på sosiale medier?

X1 - Om alla hade brytt sig lite mindre och ständigt leta efter problem, följare vill gärna hitta fel hos offentliga personer. Många tar sig rätten att tycka till om offentliga personer for att dem har valt att vara offentliga personer.

X2 - Jeg har lagt ut ganske mye sykt og fått negative reaksjoner. jeg la ut at jeg drakk en shake med druer og mandel melk, så var det noen som mente at jeg spiste altfor lite mat, da rettet jeg opp i dette på story.

X3 - Ja man merker at folk virkelig påvirket av den kulturen som har vært og fortsatt er. folk prøver sitt ytterste på å være så politisk korrekt som man bare kan i

forhold til å dele ting, heie ting som man burde heie på, mene ting som man burde mene. mener du egnt dette her eller er det noe som bare er kult å mene akkurat nå?

3. Hvordan stiller du deg til at kanselleringskultur blir sett på som et demokratisk problem som begrenser ytringsfriheten i samfunnet?

X1 - Tycker absolutt at det påvirker yttrandefriheten. Men tycker også at man kan anvende sin yttrandefrihet og få si det man vil si. Man er lite forsiktig. Ja, om det fortsetter at gå i det spåret som det er nå kommer folk bare bli mer og mer forsiktige med hva de sier. Derfor bør alle hjelpe til å bidra til å våge seg og kunne si det man tycker. Så lenge man gjør det på riktig måte. Få en løsning og mellomting. Ikke kunne bli kansellert for saker.

X2 - ja det begrenser ytringsfriheten og det er en grense for utvikling. hvordan kan du egentlig forstå noen ting som helst hvis du ikke vet alt, tenk på en måte, vite en ting og bli skjult for alt annet. sånn her mener alle. alle mener ikke det samme og ting er ikke svart/hvitt. hvis ting er så svart/hvitt, så kan man ikke ha en debatt om noe som helst. folk har forskjellig bakgrunn, utgangspunkt som i denne verden blir det vanskelig å tenke at det er din vei eller alles vei. kollektive meninger. du mister din egen evne til å tenke selv og til å mene ting. en sunn debatt. det er ikke et rett eller galt svar. må kunne prate om ting uten at det er farlig. man må kunne prate om vanskelige temaer og ha forskjellige tanker og meninger om disse temaene. moralsk kompass inni seg som tilsier at det ikke er farlig å prate om ting. en sunn debatt og åpen dialog står demokratiet i fare, for det er meningen med ytringsfrihet.

X3 - Jag kan forstå at det kan bli sett på som ett demokratisk problem, men jag tror det är bra att skärma dem yngre lite som har äldre förebilder från att höra och läsa allt för mycket dumma saker.

Rädsla

1. Hvor komfortabel (bekväm) er du med å legge ut dine egne meninger på sosiale medier? Fortell hva som gjør deg komfortabel/ ikke komfortabel.

X1 - Når hon har tagit upp pengar relaterade frågor eller meningar har hon märkt att det er ett känsligt ämne som hon inte vågar prata så mycket om. Det hon visar er faktiskt livet hon har men enda kan det stora folket. Följare kan uppleva att hon romantiserar sitt eget liv och tycker detta är problematiskt. Däremot känner hon inte ett ansvar över det.

X2 - Pick your battles, f.eks bruddet jeg gikk gjennom nå. Det ble skrevet masse stygt om meg, så mye sant, men stygt jeg kan si bare for å slakte personen eller diskusjonen, men da tenkte jeg nei, det er ikke vits. Langsiktig føler jeg meg så mye bedre hvis jeg ikke gjør det. Det blir en evigvarende stygg diskusjon på nett.

X3 - Så har jeg selvfølgelig lært meg å ikke si alt jeg mener hele tiden fordi journalister osv er ute etter «klikk» og derfor ofte vender en del på saker. Jeg tenker ofte på oppførselen min i forhold til rampelyset - fordi jeg vet hvor lett folk lager historier og vender på historier om man sier litt for mye eller dumme ting - derfor prøver jeg å si minst mulig når jeg er forbanna/sint. Da spesielt kan man si ting som vil angre på. Ja det finnes situasjoner hvor jeg har blitt skuffet over at ulike medier har skrevet ting/laget overskrifter som jeg ikke har sagt og jeg har derfor i ettertid ikke tatt telefonen når de har hatt lyst på intervju!

2. Velger du å "skjule" en del av deg selv fordi du er redd for at folk skal dømme deg? Hvorfor/ hvorfor ikke?

X1 - Känner aldrig för att behöva gamma sig själv, och är inte rädd för att bli dömd för att alla har rätt till en åsikt och kommer ha åsikter. Om man kollar på influencere nu för tiden gämfört med förr i tiden så är folk mycket mer försiktiga. Och folk undviker att prata om viktiga saker.

X2 - viktigste er å være autentisk på godt og vondt, tørre å dele de tingene som ikke er så gøy å dele og huske på at når du først er der så kommer ting til å dukke opp og nyhetsartikler som er jævlig at kommer ut eller at du driter deg ut og at dette kommer ut til alle, eller når du går gjennom noe tungt så får alle vite det. men at ting går opp og ned. Du kan ikke alltid kontrollere der negative, så du må alltid slå deg til ro med det.

X3 - Jeg har alltid vært ganske åpen når det kommer til mine egne meninger om

ting, så jeg har aldri hatt problem med å fortelle dem eller si dem i media. Så kan man alltid få ulike kommentarer på meningene man sier i media - men det har jeg lært meg å akseptere. Folk har forskjellig syn og meninger på ting man uttaler så det vil alltid være noen som er enig og uenig.

Ansvar

1. Hvor viktig syns du det er å bruke stemmen sin til å dele egne meninger på sosiale plattformer?

X1 - Når det kommer till katastrofer i samhället är hon noga med att dela med sig av detta för att kunna vara med och dela med sig om viktiga ämnen. Viktigt att inkludera där hon kan hjälpa till att bidra. Använda sin position till att göra en liten skillnad. Väldigt försiktig med meningar om politik på grund av att alla har olika bakgrund. Inte influera någon till att göra något som de inte vill. På TikTok känner folk att de kan kasta ut sig lite vad som helst och därför är det extra varsamhet just där.

X2 - Jeg syns ikke alltid at det er så viktig. Jeg syns det er så mange meninger der ute og at folk kanskje mener litt for mye om litt for mye ting. Noen ganger har man godt av å mene litt mindre om altfor mye rart. Når er det nødvendig å si noe? spesielt nå som kulturen har blitt nå så kan man diskutere alt mulig. Med å ha en plattform er man et forbilde uansett, den må jeg bare svelge. jeg har skjont det mer og mer at jeg må være meg selv, men husk på de små jentene. det må være balanse. litt visdom og storesøster ting, så kan resten være ting jeg gjør som en person i vekst og utvikling.

X3 - Jag har likt å si meningen minne, fordi jag tror yngre barn osv som har lyst å bli fotballspillere har gått av å vite mest mulighet om hvordan livet er. Både i oppturer og nedturer. Jag er for att du kan bli canceled, jag tenker på de yngre folk som leser og hører hva folk sier i media, då bør ikke folk kunne si for mye dumt som påvirker den yngre publikk som kanskje ser opp til den personen som sier ting.

2. Hur opplever du att du kan använda din position som offentlig person till att dela viktiga meningar om viktiga ämnen?

X1 - Världsproblem, stora plattformar innebär stort ansvar. Antingen att man lägger ut for lite eller for mycket. Prata om mat och träning. Hur mycket man väljer att ha åsikter om människor runt omkring en. Exempelvis influencere hon vet har lagt opp bilder med eksempelvis Balenciaga som gjorde att hon fikk en hatstorm och efter det blev mycket mer försiktig med vad de legger. Också alkohol och nikotin/tobak undviks att visas på bild av många. Känner ett ansvar för yngre publik.

X2 - Når det kommer til ting som psykisk helse, ta vare på hverandre, anti-

mobbing, sunne valg, da tenker jeg at man alltid kan dele noe positivt, men heller ikke for mye, litt balanse.

X3 - I min jobb ville jeg nok aldri blitt kansellert, siden man er en del av en klubb. Kunne evt blitt kansellert av klubben ved å ikke kunne snakke med mediene.

3. Hvordan står du i debatten om canceling? Er du for eller imot at offentlige personer kan bli "canceled" av å ytre kontroversielle meninger?

X1 - Tycker ikke att någon ska kunna bli canceled for att det är ett väldigt hårt sett. Sitter man med sina kompisar och pratar och säger något fel så är det lätt att förlåta och gå vidare men cancelling kultur är en väldigt toxic miljö. Men man ska heller inte kunna säga vad som helst utan att få konsekvenser.

X2 - Imot kansellering kultur. syns det er en kultur som har gått av skaftet., jeg syns folk skal bli stilt til ansvar hvis de gjør eller sier noe som kan skade andre. da skal dette være opp til rettssystemet å ta tak i. men ikke at privatpersoner skal forfølge folk og dømme dem i offentlig rom. vi må ha nyanser i en debatt, det skal ikke være svart og hvitt.

X3 - Jag är för att du kan bli canceled, jag tänker på de yngre folk som läser och hör vad folk säger i media, då bör inte folk kunna säga för mycket dumt som influerar den yngre publiken som kanske ser upp till den personen som säger saker.